

**SALGÓTARJÁN MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK
KÖZBIZTONSÁGI ÉS BŰNMEGELŐZÉSI
KONCEPCIÓJA
2011-2015**

I. Bevezetés

Egy település közbiztonsága az ott lakók alapvető szükségleteinek az egyik legfontosabb eleme. A közbiztonság nem csupán a lakosság objektív védelmét és szubjektív biztonságérzetét jelenti, hanem jelentős hatást gyakorol a gazdasági életre, a vállalkozások és a tőke beáramlására, az életminőség és az életszínvonal alakulására is.

A közbiztonság infrastrukturális tényező, mely befolyásolja a beruházási szándékot, az idegenforgalmat, a kereskedelmet.

A közbiztonság alakulására alapvetően a társadalom makrogazdasági viszonyai, a politikai rendszere, a kulturális-, vallási-, erkölcsi és szociális hagyományai és körülményei vannak döntő hatással. A jogrendek, az igazságszolgáltatásnak, a rendvédelemnek és a közigazgatásnak kell megteremtenie a békés, nyugodt, alkotó élet feltételeit.

A közbiztonságot alapvetően meghatározó tényezők alakítására, befolyásolására az önkormányzatnak nincs lehetősége, azonban helyi szinten, a körülmények és feltételek megfelelő biztosításával az önkormányzat sokat tehet a lakhatóbb városért, a település fejlődéséért.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján az önkormányzat gondoskodik a közbiztonság helyi feladatairól.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) szerint a rendőrség feladata a közbiztonság és a közrend védelme. Ennek körében bűnmegelőzési, bűnüldözési, bűnfelderítési, államigazgatási és rendészeti feladatokat lát el. Feladatainak ellátása során együttműködik az állami és a helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és a gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel, támogatja a közbiztonság javítására irányuló tevékenységüket.

Az Rtv. 8-10. §-a rendelkezik a települési önkormányzat és a rendőrség kapcsolatáról. Ennek alapján a rendőrkapitány a kapitányság illetékességi területén működő helyi önkormányzat képviselő-testületének évente beszámol a közbiztonság helyzetéről, a tett intézkedésekről és a feladatokról.

Fontos tehát hangsúlyozni, hogy a közbiztonság fenntartása és javítása nem csupán rendőrségi, hanem egyszerre állami, önkormányzati és társadalmi feladat.

A közbiztonságot leginkább veszélyeztető bűnözés társadalmi jelenség, ezért a társadalom egészének kell ez ellen védekeznie, fellépnie. Ennek fő ereje az önkormányzat és a rendőrség, mely a segítőkész intézmények, szervezetek, állampolgárok tevékenységét összehangolja, és kiemelt figyelmet fordít az áldozatvédelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtására.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 30/2004. (III. 26.) Öh. sz. határozatával fogadta el az önkormányzat 2004-től 2008-ig terjedő időszakra vonatkozó közbiztonsági koncepcióját. Jelen dokumentum a hivatkozott koncepcióra épül, annak kiegészítése, mely az aktualizált bűnügyi, közbiztonsági helyzetképet alapul véve a 2011-2015. évekre fogalmaz meg távlati, stratégiai elképzeléseket.

II. Helyzetelemzés

1./ A közbiztonság alakulását befolyásoló tényezők 1965-től 2010-ig

Az államokba szerveződött emberi társadalom története bizonyítja: minden nagyobb társadalmi, politikai megrázkódtatás alatt és után – de még sűrűbben lakott helyeket sújtó természeti csapásoknál is – megnő a bűnözés.

Magyarországon az ismertté vált bűncselekmények száma 1965 és 1980 között - enyhe hullámzástól eltekintve - viszonylag állandó volt. Egy gyorsabb ütemű, de még egyenletesnek mondható növekedés figyelhető meg 1980 – 1986 között. A társadalmi – gazdasági válság komolyabb jelei 1986-tól mutatkoztak ismét. A bűnözés növekedése 1989-től robbanásszerű volt, mely egyszerre hordozta magában az alapvető mennyiségi és minőségi változások jegyeit, melyek jelentősen befolyásolták az emberek objektív és szubjektív biztonságérzetét.

Ezek közül a legjellemzőbbek az alábbiak voltak:

- A vagyon elleni támadások magas száma, amit fokozódó gátlástalanság, brutalitás kísér. A bűnelkövetők az esetleges, vélt akadályok leküzdéséhez szükséges mértéket gyakran túllépik, az emberi életet sem kímélve.
- A magyar kriminalisztika rendszerváltás előtti történetében sem volt ismeretlen a bérgyilkosság, de azok száma 1990 óta megsokszorozódott.
- Megnőtt és állandósult a pénzintézetek, készpénzforgalmazó, szállító gazdasági egységek (bankok, posták, utazási irodák, pénzváltók, üzemanyagtöltő állomások, boltok, stb.) ellen fegyveresen, felfegyverkezve, vagy fegyvernek látszó tárgyakkal történt támadások száma.
- A bűnözés nemcsak szervezettebb lett, hanem megjelent a szervezett bűnözés, annak minden jellemzőjével. (pl. védelmi pénz követelése, emberrablás, stb.) A növekvő migráció hatására feltűntek a külföldi bűnelkövetők, akik önállóan, vagy a hazaiakkal összefonódva felosztották maguk között a "piacot", s bandaháborúkat vívnak azok újraosztásáért.
- Önálló "iparággá" nőtte ki magát a kábítószer-, az emberkereskedelem, a fegyver-, ember-, jövedéki termékek csempészete, a prostitúció, stb.
- Tömeges lett a kábítószerrel való visszaélés.
- Eddig Magyarországon nem ismert, vagy igen ritkán előforduló bűncselekmények jelentek meg és szaporodtak el. A terrorizmus kriminalizálódott (pl. robbantásos merényletek.).
- A nem kellően, vagy ellentmondásosan, hiányosan szabályozott gazdasági, jogi viszonyokat, az ellenőrzés gyengéit az intellektuális bűnelkövetők hamar felismerik és kihasználják. A bűncselekmények elkövetéséhez gyakran a tudomány és technika lehetőségeit használják fel magasan kvalifikált szakemberek bevonásával.
- Gyakrabban fordulnak elő sportesemények kapcsán stadionokban, közterületeken, vagy közforgalmú járművekben elkövetett tömeges rendzavarások, rongálások.
- Helyenként és időnként felizzik a fajgyűlölet (emberölés, rágalmozás, rombolás, rongálás). Vallási köntösbe bújtatott ön- és közveszélyes magatartásokkal lehet találkozni (sátánizmus).

Salgótarján lélekszáma a 90-es évek elejére csökkent, a képzett fiatalok egy része elvándorolt, csökkent a település vonzereje, miközben drasztikusan nőtt a képzetlen munkanélküliek számaránya.

A rendszerváltással együtt járó nehézségek visszaesést okoztak, melyek hatásai a kistérségben erősebben jelentkeztek, sőt a 1995-2010. évek között a leszakadás az ország fejlettebb térségeihez képest fokozódott.

A válsághelyzet romló közbiztonságot eredményezett. A városban néhány év alatt két- két és félszeresére nőtt az ismertté vált bűncselekmények száma, miközben a felderítési mutató felére csökkent. Minthogy csökkent a bűnözés kockázata, az elkövetők száma is megkétszereződött.

A 90-es évek közepétől a felismerések nyomán döntések születtek a romlási folyamatok megállítására, a fejlődés beindítására. A megszűnő munkahelyek helyére sajnos nem sikerült elegendő számú új munkahelyet teremteni, ugyanakkor nőtt a város kulturális rangja, számos országos és nemzetközi rendezvény kapott itt helyet.

Bár javultak a közlekedés feltételei, javult a kereskedelmi ellátottság, de a tranzitforgalom, a veszélyes áruk közúti és vasúti szállítása továbbra is kockázatot jelent.

2./ A közbiztonság mai helyzete

Salgótarján megyei jogú város mind Nógrád megyében, mind országos viszonylatban magas bűnügyi veszélyeztetettségű – fertőzöttségű, tehát bűnügyi szempontból frekvenciált helység. Az elmúlt években a megyében bekövetkezett társadalmi, gazdasági, etnikai változások – és egyúttal a bűnügyi helyzetet is befolyásoló tényezők – részben a múltban gyökereznek, de a jelenben és a jövőben is erőteljes hatást gyakorolnak a közbiztonságra.

Társadalmi szinten is érzékelhető a különbségek növekedése az egyes rétegek és térségek között. A városban már kialakultak a szegénynegyedek (Forgách Antal telep, Somlyóbánya, Salgóbánya, stb.), továbbra is jelen van a gettósodás veszélye (Zagyvapálfalva - Zöldfa út, Salgó úti kolóniák, stb.) és az egyes településrészekben az elnéptelenedés, előregedés figyelhető meg. Ugyanakkor az olcsóbb ingatlanok újabb szegény népcsoportokat vonzanak. Salgótarjánban a szegénynegyedek minden településrészen megtalálhatók, mely bűnügyi szempontból problémát jelent. Ezek a szegénynegyedek jelentős bűnözés kibocsátó szereppel rendelkeznek.

A demográfiai mutatók érzékeltetik, hogy ott, ahol a roma népesség nagyobb arányban él, az életszínvonal, az alacsony iskolázottsági szint, a várható élettartam, a közművesítés, a lakások komfort fokozata jóval alacsonyabb, magas a gyermekkorúak, a munkanélküliek, a szociális támogatásra szorulóak száma, valamint a halálozási arány. A városban és vonzáskörzetében arányaiban is kiemelkedően magas a roma lakosság száma, akik közül többen jelenleg is ún. kolóniákban élnek.

A térségben a szegénység mértéke meghaladja az országos átlagot. Ennek legfőbb oka a munkanélküliség, a nagyobb létszámú munkaerőt foglalkoztatni tudó munkáltatók hiánya. A kialakult állapoton leginkább a közfoglalkoztatás lehetősége tud enyhíteni. A munkanélküliségi ráta 2011-ben már 31 % körül mozog, ezen felül számolni kell a nem regisztrált, tartós munkanélküliek magas arányával is. A képzett munkaerő elvándorlása folyamatos. Nagy számban találkozhatunk naponta, vagy hetente ingázó, más településekre dolgozni járókkal. A munkanélküliség eredménye a vásárlóerő folyamatos gyengülése, mely egyre csökkenti a szolgáltatások színvonalát, rontja a kereskedelem intenzitását. Fentiek következtében az üzleti vagy magáncélra hasznosítható

ingatlanok megüresednek. Az árak alacsonyak, a piac szinte helyben toporog. Az üres ingatlanok, azok alacsony árai, az itt élők szerény jövedelmi viszonyai mind elősegítik a bűncselekmények számának növekedését.

A gazdasági válság, a munkanélküliségből fakadó kilátástalan helyzet, a színesfémek emelkedő ára miatt prognosztizálható volt a vagyon elleni bűnözés növekedése. Emellett emelkedett az erőszakos bűncselekmények száma is, ezen belül a közterületen történő elkövetés. A megyében csak Salgótarjánra, mint megyeszékhelyre jellemzőek a nagyvárosi bűnelkövetési formák.

A bűnelkövetésre ható tényezők közé a munkanélküliség okozta esélytelenség, az életszínvonal jelentős romlása, az alkohol-és drogfogyasztás mellé a motiválatlan, deviáns, a társadalmi együttélési normáknak nem megfelelő magatartásformák kialakulása is felsorakozott.

A leginkább veszélyeztetett serdülő és fiatal-felnőtt korosztály részére rendőrségi szakemberek tanórák keretében számos témában tartanak évtizedek óta oktatást az iskolákban (pl. DADA program, „Iskola rendőre” és „Egy iskola – egy rendőr” programok, „Két keréken biztonságban” projekt, MINI-KRESZ, Pindúr Pandúr országos vetélkedő, gyermeknap ünnepséggel egybekötött falunapokon való részvétel, bemutatók, Suli Road Show, iskola rendőre program), és különösen sokat foglalkoznak a kábítószer fogyasztásban érintett korosztállyal. A kábítószer fogyasztás megelőzése, a probléma komplex kezelése érdekében a pedagógusok, a nevelők, a szülők, a fiatalok körében dolgozó szakemberek, orvosok, pszichológusok együttműködésével érhető el eredmény.

A városban jelentős a veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma. Egyrészt ők lehetnek a bűncselekmények potenciális vagy tényleges áldozatai, másrészt elkövetőkké válhatnak. Szinte megoldhatatlan problémát jelent a csellengő, csavargó, kalandvágó gyermekek, a szabadidejüket értelmetlenül töltő fiatalok kezelése.

A város otthont ad több olyan évente ismétlődő, tömegeket vonzó rendezvényeknek, mint a Tóparty, a Tarjáni Tavasz rendezvényei, a Bányaréms Fesztivál, az adventi vásár és a zenei fesztiválok. Jelentős számú vidéki diák jár be naponta a város oktatási intézményeibe, de szintén több ezer vidéki lakos jön dolgozni, ügyeit intézni, gyógyulni, bevásárolni. A tömegközlekedés és a piac forgalma jelentős. A nagyobb tömegek természetesen vonzzák a bűnözőket is. Az ilyen események idején, az érintett helyszíneken a rendőrség fokozza szűrő-ellenőrző tevékenységét, intézkedési aktivitását, segítő közreműködését. Ennek is köszönhető, hogy a rendezvények alatt, illetve a tömeges részvétellel érintett helyeken nem tapasztalható a bűncselekmények számának ugrásszerű emelkedése.

A város közlekedési feltételei sokat javultak, de a járművezetők és a gyalogosok közlekedési morálja máig fejlesztésre szorul. A sajátos közlekedési struktúra által megkövetelt szabálykövető magatartás, türelem és tolerancia nem általános a közlekedők körében.

A közterületeken elkövetett bűncselekmények, szabálysértések és egyéb jogsértések visszaszorítását kiemelt feladatként kezelte az önkormányzat és a rendőrség. A járőrözés és a nyomozóportyák fokozása mellett igénybe vettük a polgárőrség, Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Okmány- Igazgatási és Közterület-felügyeleti Irodája (továbbiakban: Közterület-felügyelet), a NAV Észak-magyarországi Regionális Adó Főigazgatóság Nógrád Megyei Adóigazgatóságát, ill. a salgótarjáni Vám és Pénzügyőri Hivatalát, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Salgótarjáni Kirendeltségét, a Nógrád Megyei Közlekedési Felügyelet, a Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat, ill. a Gyámhatóság munkatársait is egy-egy fokozott ellenőrzésre, melyek a szórakozóhelyeket, közterületeket, útvonalakat érintették.

3./ Az önkormányzat szerepvállalása

A 90-es évekre kialakult bűnügyi helyzet közbiztonsági célú intézkedések megtételére készítette az önkormányzatot. A korábbi bűnmegelőzési próbálkozások nyomán megkezdődött a párbeszéd a kisebbséggel, megalakult a közterület-felügyelet, 1997-ben pedig 5 munkacsoporttal megalakult az önkormányzat Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Bizottsága. Gyakorlattá vált a rendőrség, a társadalmi szervezetek és az önkormányzat rendszeres párbeszéde, összehangolt és szervezett együttműködése. A közgyűlés 2004-ben elfogadta közbiztonsági, bűnmegelőzési koncepcióját, melyben négy év távlatában meghatározta a közbiztonság fenntartása és javítása érdekében elvégzendő feladatokat.

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése a 46/2006.(III.30.) Öh. sz. határozatával létrehozta és a Salgótarján Közbiztonságáért Közalapítvány segítségével üzembe helyezte a városközpont megfigyelő ún. térfigyelő rendszert. A forgatható és fókuszálható kamerák hozzájárulnak a város biztonságosabbá tételéhez. Ez azért fontos, mert a lakosság közbiztonság érzetét leginkább befolyásoló közterületi vagyon- és közrend elleni bűncselekmények megelőzésében és felderítésében hosszú távon így érhetünk el jelentős áttörést. A rendszer továbbfejlesztése lehetővé teszi majd a városközpont teljes ellenőrzését, a megvalósult jogsértések dokumentálását, az elkövetők felderítését és cselekményük bizonyítását. 2011-ben a városi és megyei önkormányzat, a városi rendőrkapitányság és a Salgótarján Nagyvárosi Polgárőr Egyesület együttműködésének köszönhetően a térfigyelő rendszer tovább bővült a Déli Városrészben, az ott található SKÁID Arany János Tagiskola és a Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium környékén, az elkövetett jogsértések kiküszöbölésére.

A lakossági fórumokon, fogadónapokon a lakosság leginkább a közterületen elkövetett bűncselekmények, lopások, rongálások, kirívó közlekedési szabálysértések miatt kezdeményezi az erőteljesebb fellépést. Szintén határozott változást követelnek a rendetlenség, szemetesség, környezetszennyezés ügyében. A rendetlenség ugyanis rendetlenséget szül, bűnre csábít, ugyanakkor értéktelenné, lakhatatlanná teszik városrészeinket, utcáinkat, lakóházainkat.

4./ A város közbiztonsági rendszerének főbb elemei

- a) Az önkormányzat közbiztonsággal összefüggő tevékenysége
- b) A rendőrség tevékenysége
- c) A jogsértések (bűncselekmények, szabálysértések) száma, jellemzői, elkövetői
- d) A hatósági tevékenység közbiztonsággal összefüggő szerepe
- e) A közbiztonság javítását segítő civil szervezetek, kezdeményezések
- f) A magánvagyonőri és biztonsági szolgálatok, közfeladatot ellátó személyek
- g) A média szerepe

a) Az önkormányzat közbiztonsággal összefüggő tevékenysége

Az önkormányzat egyik legfontosabb és szerteágazó jellegű tevékenysége a közbiztonsági feladatok teljesítése. Fontos, hogy az önkormányzat aktív részese legyen a közbiztonsággal kapcsolatos feladatoknak. Évek óta komoly szerepet vállal a közterületek rendjének megőrzése, javítása terén a Közterület-felügyelet. Az önkormányzat hatósági munkájában – különösen a szabálysértési hatóság és a Gyámhatóság tevékenységében – komoly eredmények mutatkoznak.

Az önkormányzat az általa és a társulásban fenntartott intézményrendszer révén jelentős közoktatási, szociális, egészségügyi szolgáltatást biztosít. A feladatellátás során bűnmegelőzési szempontból veszélyeztetett személyek részére is nyújt különböző ellátásokat, szolgáltatásokat. Rendkívüli lehetősége nyílik ezért arra, hogy a közbiztonsági programokba nagyszámú érdekeltet

tudjon bevonni, szakemberei közreműködésével megszólítani, problémáit feltárni és azokra megoldást keresni.

A cigány kisebbségi önkormányzattal, a polgárőrsegekkel és a civil szervezetekkel megvalósuló együttműködés során javulnak a lakosság biztonságérzetét befolyásoló tényezők. Kiemelt szerepe van a Salgótarján Közbiztonságáért Közalapítvánnyal megvalósuló együttműködésnek. Az önkormányzat részt vesz a kistérségi Közbiztonsági Egyeztető Fórum (KÖBEF) munkájában, mely a területileg illetékes rendőrkapitányságok vezetői, az érintett települések polgármesterei és a helyi szervezetek vezetői bevonásával rendszeres egyeztetést folytat.

Az önkormányzat lakásokkal, bérlőkijelölési jog átadásával támogatni tudja a rendőrök letelepedését, valamint évente külön elismerést, díjat adományoz a kiemelkedő teljesítményt nyújtó rendőröknek. A térfigyelő rendszer kiépítéséhez és működtetéséhez is jelentős összeggel járul hozzá.

b) A rendőrség tevékenysége

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság éves munkatervében, valamint a rendőrség középtávú cselekvési programjában meghatározott célokat és feladatokat hajtja végre, melyről a rendőrkapitány évente egyszer beszámol Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének. Mindemellett az önkormányzat és a rendőrkapitányság közötti együttműködés nem korlátozódik kizárólag az évi egyszeri beszámolóra, hanem a kölcsönös tájékoztatás és segítségnyújtás mellett folyamatos.

A rendőrség a hatékonyabb bűnüldözés és bűnmegelőzés érdekében együttműködési megállapodásokat kötött a Gyámhivatallal, a közlekedési társaságokkal, a Létesítmény és Sport Nonprofit Kft-vel, a Magyar Posta Zrt.-vel, a Csarnok- és Piacigazgatósággal, a Megyei Vadászkamarával és a területen működő vadásztársaságokkal, valamint a polgárőr egyesületekkel. E megállapodások elősegítik a hatóságok és a civil szervezetek, valamint a közbiztonságban érdekelt intézmények, gazdálkodó és közszolgáltató szervezetek együttműködését, a közbiztonságért végzett tevékenységének összehangolását.

A határmenti térség Szlovákián belül is a legkedvezőtlenebb pozícióban van, hasonló gondokkal küzd, mint a magyar oldali kistérségek. A revúcai, rimaszombati, nagykürtösi, rozsnói, nagymihályi járásokban szlovák viszonylatban a GDP a legalacsonyabb, a munkanélküliség a legmagasabb. (25-30 %) A roma kisebbség aránya, a magyar oldalihoz hasonlóan az átlagosnál magasabb. A rendvédelmi szervek nemzetközi együttműködése – a határokon átnyúló bűnügyek miatt – egyre jelentősebb.

Itt említendő meg az Igazságügyi Szolgálat tevékenysége, mely jelenleg a Nógrád Megyei Kormányhivatal Szakigazgatási Szerveként végez áldozatsegítő tevékenységet a már bűncselekmények áldozatává vált személyek részére. Feladatát a rendőrséggel együttműködésben látja el.

c) A vagyon elleni jogsértések száma, jellemzői, elkövetői

Nógrád megye regisztrált bűncselekményeinek harmada Salgótarján város területén következik be, s nemcsak a számában, hanem a bűncselekmények súlya szerint is itt következik be a legtöbb kiemelt, súlyos bűncselekmény. (pl. a legtöbb rablás, súlyos testi sértés, betöréses lopás, stb).

A kriminalitás értékelése tekintetében egyértelműen kijelenthető, hogy a bűnügyek számát tekintve Salgótarjánban és vonzáskörzetében a **vagyon elleni bűncselekmények** állnak az élen, ezért a koncepció kiemelten elemzi ezen jogsértések előfordulását.

Vagyon elleni bűncselekmények száma:

2009. I-VIII. hónap; 2010. I-VIII. hónap

Települések	2009	2010	%-ban
Bárna	8	4	50,00%
Cered	6	5	83,33%
Egyházaskerge	2	4	200,00%
Etes	18	11	61,11%
Ipolytarnóc	2	10	500,00%
Karancsalja	19	19	100,00%
Karancsberény	3	4	133,33%
Karancskeszi	12	11	91,67%
Karancslapujtő	11	20	181,82%
Kazár	12	31	258,33%
Kishartyán	8	3	37,50%
Litke	13	9	69,23%
Mátraszele	6	5	83,33%
Mihálygerge	2	2	100,00%
Salgótarján Város	603	712	118,08%
Somoskőújfalu	5	11	220,00%
Sóshartyán	4	9	225,00%
Szilaspogony	0	5	0%
Vizslás	10	41	410,00%
Zabar	7	7	100,00%
Kapitányság ill. területe összesen	751	923	122,90%

Legjelentősebbek, és az állampolgárokat leginkább megrázó vagyon elleni bűncselekmények a *betöréses lopások*. Területi megoszlásuknál látható, hogy a legtöbb ilyen bűncselekményt Salgótarjánban követték el, amelyek célobjektumai lakások, garázsok, hétvégi házak és kis részben kereskedelmi egységek voltak. Sajnos a betöréses lopások jelentős része visszavezethető a vagyonvédelem teljes hiányára.

A városon belül leginkább fertőzött terület lakásbetörés (elsősorban lakatlan házak) szempontjából Zagyvapálfalva és a Forgách-telepi városrész, garázsfeltörés szempontjából szintén Zagyvapálfalva, hétvégi ház feltörés szempontjából a Kercseg-dűlői városrész. A nyomozás során nehezítő körülményként merült fel, hogy a helyszíni szemlék során kevés nyomot sikerül rögzíteni a víkendházak adottságai miatt, illetve az elvitt tárgyak egyedi azonosítása komoly nehézségekbe ütközik.

Jelentősek a *fa- és színesfém lopások*, melyek elkövetői kizárólag az alacsony képzettségű, általában szakmai képesítéssel nem rendelkező személyek köréből kerülnek ki, cselekedeteik hátterében pedig a munkanélküliség, a könnyű, gyors haszonszerzés, a léha, céltalan életvezetés és a jellemző guberáló életmód áll.

A gyakoriság növekedése sajnálatos módon egyértelműen tükröt mutat az Észak-Magyarországra jellemző kilátástalan társadalmi helyzetről. A bűncselekményeket elősegítő tényező, hogy a település nagyságához képest túl sok a színesfém felvásárló, akik érdekközösségben állnak az elkövetőkkel. A színesfém-és fatolvajok nagy része ismertté válik ugyan, azonban a velük szemben alkalmazott szankciók rendkívül enyhék, nincs semmilyen visszatartó erejük. A falopások jellemző idő-intervalluma a december-április hónapok. Az elkövetők saját szükségleteiket fedezik az illegális kitermeléssel, a falopások tettenérései jelentős részben szabálysértési eljárásokba torkollnak.

Jelentősek az *alkalmi lopások*, melyeket elsősorban a nagy nyilvánosságú, forgalmas helyeken, piacokon, bevásárlóközpontokban, oktatási intézményekben, munkahelyeken, közterületen, tömegközlekedési eszközökön követnek el. E területen a felderítés igen nehéz, hiszen a tettenérés szinte lehetetlen, a nyomrögzítés, tanúkutatás stb. akár percekkel a bűncselekmény után sem vezet eredményre.

Itt elsősorban a bűnmegelőzés eszközeivel tudunk eredményt elérni, azzal, ha a bűncselekmény bekövetkezésének lehetőséget sem adunk, jelenleg óriási szerepe van a sértetti hanyag közrehatásnak. Az állampolgárok saját értékeikre nem vigyáznak kellőképpen, sokszor a legalapvetőbb biztonsági szabályokat sem tartják be. A nyitva hagyott táskák, szatyrok, hátizsákok jó alkalmat kínálnak a zsebtolvajoknak.

A megtévesztéssel elkövetett vagy köznyelven szólva *trükkös lopások* mind a megyeszékhelyen, mind vidéken jellemzőek. A bűncselekményt elkövetők továbbra is utazó bűnözők, a lakhelyük az ország különböző részeihez köthető. Az országos egyeztetések eredményeképp egyértelműen megállapítható, hogy az ország különböző pontjain megegyező módszerekkel követik el őket. A sértettek minden esetben idősebb, hiszékeny emberek voltak. A nyomozó hatóságok felderítési munkája rendkívül nehéz ezekben az esetekben.

A *gépjárművekkel kapcsolatos bűncselekmények* jelentős mértékű csökkenő tendenciát mutatnak. Gyakorlatilag nincs jelen sorozatjellegű gépkocsi feltörés, csak időszakos, alkalmi jellegű elkövetés. A klasszikus gépjárműlopások nem jellemzőek, azonban a lízingcsalás-gyanús esetek megjelentek, hamis bejelentéssel, amelyet nagyon nehéz bizonyítani. Ezen bűncselekmények kis számban valószínűsítik meg a nagy értékű, ún. luxus kategóriába tartozó gépjárművek lízingcsalásának, illetve biztosítási csalásának tényállását, ugyanakkor nagyobb számban van jelen a kis értékű öreg járművek illegális forgalomból kivonása oly módon, hogy a járművet valószínűleg színesfémként értékesítik, hogy elkerüljék a jármű kivonásával kapcsolatos járulékos költségeket és ehelyett az ilyen módon történő értékesítése során esetleges nagyobb bevételre tegyenek szert, mintha azt gépjárműként tovább értékesítenék. Salgótarjánban a vizsgált időszakban alig volt jellemző a nagyobb értékű, továbbértékesítés céljából történő gépjárművek eltulajdonítása.

A gépjármű feltörések szinte kizárólag Salgótarján területén történnek. Az egyes esetek között párhuzam nem minden esetben fedezhető fel, annak ellenére, hogy az elkövetési módszerek hasonlóságot mutatnak.

A nyitott állapotban hagyott gépjárművekből történő lopások főképp áruszállítást végző tehergépkocsik vezetőinek sérelmére történnek, le-, illetve felrakódás során a város teljes területén. Különösen frekvenciát tekinthető a nagyobb üzletek, áruházak, bevásárló központok (TESCO, EURONICS, SPAR, CBA) parkolói, ahol a sértettek rövid időre (bevásárló kocsit visszavitele, érdeklődés az áruházban) hagyják hátra a gépkocsikat nyitott állapotban. A gépjárműfeltörések, valamint a nyitott gépkocsiból történt lopások felderítési aránya jónak mondható.

d) A hatósági tevékenység közbiztonsággal összefüggő szerepe

Említettük a szabálysértési hatóság és a Gyámhatóság szerepét a közbiztonság javításában. Mellettük fontos szerepet kapnak az engedélyezési eljárásban résztvevő hatóságok, Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Hivatásos Tűzoltósága, a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság Salgótarjáni Kirendeltsége, a Nógrád Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervének Munkavédelmi Felügyelősege, a Nógrád Megyei Közlekedési Felügyelet. Fenti szervek mind az ellenőrzés, mind az engedélyezési eljárás során segíthetik a közbiztonság javulását.

e) A közbiztonság javítását segítő civil szervezetek, kezdeményezések

Elsősorban a városban működő polgárőr szervezetekre, azok segítő, támogató tevékenységére támaszkodhat a rendőrség és az önkormányzat. Jelenleg 4 polgárőr-szervezet működik a városban (Salgótarjáni Nagyvárosi Polgárőr Egyesület, Pécskő – Szilvás Polgárőr Egyesület, Fáy András Körúti Polgárőr Szervezet, Acélgyár Környéke Polgárőr Egyesület). A rendőrség szakmailag és anyagilag is támogatja a polgárőrséget, szinte napi rendszerességgel látnak el közös szolgálati feladatokat. Az összefogás érdemi eredményeket hoz, különösen a bűnözés megakadályozásában, megelőzésében, eltűnt személy felkutatásában, rendezvények biztosításában.

f) A magán vagyonőri és biztonsági szolgálatok, közfeladatot ellátó személyek

A városban több személy- és vagyonőréssel foglalkozó társaság alakult. Jelentős szerepük van az általuk őrzött objektumok (üzemek, üzletek, raktárak, közintézmények) védelmében, a bűncselekmények megelőzésében. A városban néhány magánnyomozó is tevékenykedik.

A közfeladatot ellátó pedagógusok, orvosok, postások, közlekedési dolgozók a maguk területén munkájuk végzése során – az adott jogszabályi keretek között – támogathatják és segíthetik a közbiztonság ügyét.

g) A média szerepe

A lakosság tájékoztatása, az információk rendszeres közzététele igen hatékony eszköze lehet a közbiztonság javításának. Itt nem csupán a tájékoztatásra, hanem a felvilágosító jellegű információkra is gondolunk. A lakosság tájékoztatásába a rendőrség eddig is bevonta a város média szolgáltatásait, a Nógrád Megyei Hírlapot, a Rádió Focus-t, valamint a Salgótarjáni Városi Televíziót, amelyek hírműsoraiban figyelem-felhívásokat intéztek a lakossághoz. A polgárőr szervezetek az egyes városrészek újságaiban is közzétesznek fontos információkat.

Bűnmegelőzési szempontból kiemelt fontossága van annak, hogy a szükséges információk eljussanak a veszélyeztetett személyekhez, társadalmi rétegekhez annak érdekében, hogy önvédelmi képességük fokozódjon, felelősségérzetük erősödjön. Ehhez a feladathoz a média nem elégséges. A saját közegében kell megszólítani, tájékoztatni, tevékeny szerepvállalásra ösztönözni az érintetteket.

5./ Főbb célkitűzések és feladatok

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a közbiztonság fenntartása és javítása érdekében az alábbi célokat és feladatokat határozza meg:

1. Konstruktív és határozott intézkedésekkel, az érdekelt szervek összehangolt cselekvésével, a hatályos jogszabályok és hatósági határozatok szigorú betartatásával kell a város közbiztonságát javítani.
2. Érvényt kell szerezni az ebtartással, a köztisztasággal, a közterületeink rendjével kapcsolatos helyi rendeleteknek, hatósági határozatoknak.
Az önkormányzati rendeletalkotás és a településrendezési tervek megalkotása során figyelembe kell venni a közbiztonsági szempontokat.
3. Fejleszteni és bővíteni kell a térfigyelő rendszert, valamint biztosítani kell a működtetését.
4. Lehetőség szerint erkölcsileg és anyagilag támogatni kell a közbiztonság fenntartására és

javítására hivatott szervezetek és szervek, a rendőrség és a polgárőrségek tevékenységét, folytatni kell a közös feladatellátást.

5. Figyelemmel a 18 év alatti korosztály veszélyeztetettségére és bűnelkövetővé válására, indokolt a szülők, törvényes képviselők felelősségének hangsúlyozása, a szülői szerep tudatosítása, melyek kezelését lehetőleg intézményi keretek között kell megoldani. A szakemberek képését, felkészítését biztosítani kell.
6. Tekintettel arra, hogy a lakosság együttműködési készsége fokozatosan romlik, növekszik az emberek passzivitása, közömbössége a bűnelkövetőkkel és a bűncselekményekkel szemben, tájékoztató előadások megtartásával, felvilágosítással növelni kell az állampolgárok együttműködési hajlandóságát.
7. Segíteni és ösztönözni kell a lakosság önvédelmi szerveződéseit és kezdeményezéseit. Népszerűsíteni kell a „Szomszédok egymásért mozgalom” (SzEM) jelentőségét, mely különösen a családi házas övezetekben, valamint a garázsorok esetében hozott eredményeket. Ki kell terjeszteni a kezdeményezést a tömbházas lakónegyedekre, valamint a hétvégi házas részekre is.
8. Az önkormányzati és kistérségi intézményrendszer segítségével népszerűsíteni kell az egyedül élő időskorúak körében a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevételét, mely szükség esetén bűnmegelőzési, segítségkérési funkciót is ellát, lehetőséget nyújt a bűnüldöző szervek azonnali értesítésére.
9. A sértetti hanyag magatartás elkerülése, és a vagyonvédelem növelése érdekében a tömegközlekedési eszközökre, forgalmas pontokban, bevásárlóközpontban figyelemfelhívó kiadványokat, szóróanyagokat, közleményeket kell elhelyezni, ill. a különösen veszélyeztetett korosztályok részére felvilágosító előadásokat kell szervezni.
10. A közbiztonság alakulásával kapcsolatos információkat ismertetni kell a lakossággal a helyi sajtó, rádió, televízió útján, a hatósági tevékenység révén, a közmeghallgatásokon és a lakossági fórumokon.
A média útján az eredmények bemutatása mellett a lakosságot nyugtalanító eseményekről gyors, hiteles, korrekt, kellő terjedelmű tájékoztatást kell nyújtani, valamint a bűnmegelőzéssel kapcsolatos anyagokat közzé kell tenni. A rendőrséget és a többi rendvédelmi szervet munkájuk bemutatásával népszerűsíteni kell. Fontos, hogy a lakosság bizalommal forduljon a rendőrséghez.
11. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek és az ifjúság oktatása-nevelése terjedjen ki az önkéntes jogkövető magatartásra, az áldozattá válás elkerülésére, a bűnözővé válás kiküszöbölésére. A felvilágosításba a pedagógusokon kívül be kell vonni a rendőrség szakembereit, az áldozatsegítést ellátó szakembereket, egyházi személyeket, sportolókat, művészeket, szociális és egészségügyi dolgozókat is. A gyermekek felkészítése a szülőkkel együtt valósuljon meg.
12. A Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. közreműködésével megfelelő körülményeket kell teremteni az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltésére. Kulturált szórakozási és sportolási lehetőségeket kell biztosítani, kiemelt figyelemmel a nyári szünidei elfoglaltságra. A szórakozó helyek és helyszínek ellenőrzéséről az ifjúság egészsége és biztonsága érdekében a rendőrséggel történő együttműködésben gondoskodni kell.

13. A gyermek-és fiatalkorúak védelme érdekében hosszú távú drogstratégia és az ennek megvalósítását szolgáló éves akciótervek elfogadása szükséges, melyek kidolgozása és végrehajtása a rendőrség közreműködésével történik.
14. Kiemelt figyelmet kell fordítani a családon belüli erőszakra, a kriminalitást mutató családok gondozására, a gyermekek védelmére.
15. Fel kell tární és lehetőség szerint vissza kell szorítani a bűnözést lehetővé tevő okokat, körülményeket. E körben nagy hangsúlyt kell fektetni a vagyonvédelemmel kapcsolatos felvilágosító tevékenységre.
16. A közbiztonság helyzetének javítása érdekében az önkormányzat vezetésével fokozni kell a közbiztonság szereplőinek az együttműködését, közös programok végrehajtását, egymás megfelelő és rendszeres tájékoztatását.
17. A koncepcióban meghatározott célkitűzések megvalósítása érdekében a pályázati lehetőségek kihasználásával gondoskodni kell a szükséges források előteremtéséről.
18. Jelen koncepciót az elfogadást követően legkésőbb 2011. december 31-ig az önkormányzat közbiztonsági feladatainak ellátásában közreműködő szervezetekkel közösen felül kell vizsgálni, ennek eredményéről a közgyűlést tájékoztatni kell.
19. A koncepcióban kitűzött feladatokat az önkormányzat szervei és intézményrendszere közreműködésével a lehetőségek függvényében 2015-ig végre kell hajtani, melyről a közgyűlést tájékoztatni kell.

Salgótarján, 2011. szeptember 29.

Elfogadva Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének 163/2011. (IX. 29.) Öh. sz. határozatával, kiegészítve a 218/2011. (XII. 15.) Öh. sz. határozattal.

Székyné dr. Sztrémi Melinda
polgármester